

EEN JAAR LANG GENOT DOOR
EEN KERSTBOOM.

Vertelling
door E. R.

Uitgave der Evangelische Vereeniging Zutphen.

J. H. STEHGERS HJz. — APELDOORN.

EEN JAAR LANG GENOT

DOOR EEN

K E R S T B O O M.

Vertelling van E. R.

Huibert Bos, en Maartje zijne vrouw, woonden op een stil dorp, midden in de hei gelegen. Huibert was knecht op eene pachthoeve waar de knappe arbeider een goed weekgeld verdiende. Hunne landelijke woning (eenmaal het eigendom van Huiberts ouders, thans van hun eenigen zoon) getuigde van welvarendheid en zucht tot orde. Zij stond op een erf. Aan den voorkant lag een bleekveld met kleinen bloementuin. Aan de achterzijde werd de woning begrensd door een groote deel, met een gemetselden schoorsteen. In een afgesloten schuurtje stalden het varken en de geit.

Hoeveel dienst hadden zij van die deel! Huibert timmerde er in vrije uren, Maartje bezorgde er de slacht, bakte er brood en deed er de wasch, en hunne kinderen mochten er spelen en knutselen, zoodat de woonkamer ordelijk kon blijven. Ja, zij hadden het goed, maar toch moesten zij het overleggen om rond te komen, want zij bezaten een vijftal kinderen waarvan de oudste de schooljaren nog niet te boven was. Ook had hij nog een gedeelte van de hypotheek, die op zijn erf met toebehooren rustte, af te lossen. Zij waren op het dorp geacht en bemind; alleen de herbergier zeide dat zij trotsch en gierig waren, omdat Bos nooit zijn herberg intrad, en beiden afkeer toonden van ruwheid en gemeenheid, maar die hen van nabij kenden, wisten beter.

Man en vrouw gingen trouw ter kerk en lazen den bijbel, niet alleen omdat zij het *plicht* noemden, maar ook uit aandrang des harten; immers wisten zij, dat de mensch bij brood alleen niet leven kan, maar in voorspoed zoowel als in tegenspoed den steun van den godsdienst behoeft, die in leven en sterven niet gemist kan worden.

Maartje deed haar best om het huiselijk leven voor man en kinderen zoo aangenaam mogelijk te maken en hare kinderen tot brave menschen te vormen. De moeielijke taak hunner opvoeding nam een groot deel van hare gedachten in, en schonk haar menigmaal stof tot gesprek met haren man, dien zij, om zijn kennis en verstand, als haar meerdere beschouwde.

Huibert hield veel van lezen. 's Avonds, als de lamp brandde en de kinderen te bed lagen, zat hij gewoonlijk met een pijpje in den mond, over een boek of geschrift (meest over den landbouw) gebogen, daartoe door den Predikant of den eigenaar der pachthoeve in staat gesteld. Doch zoodra zijne vrouw met haar naai- of stopwerk tegenover hem kwam zitten, zag hij op, en merkte hij dat zij praten wilde, dan leunde hij in zijn stoel en luisterde.

Op zekeren winterdag (den dag vóór Kerstmis), had Maartje iets op 't hart, waarover zij haren man moest raadplegen: Een kerstboom in het huis van den schoolmeester gaf er aanleiding toe. Wel was een kerstboom voor hunne kinderen geen vreemde zaak, daar zij er in huis telken jare mee verblijd werden, doch in de school was er nog nooit een geweest. Zij waren opgewonden vroolijk thuis gekomen, en konden niet zwijgen van de blijdschap der leerlingen die voor 't eerst zulk een boom te zien kregen. En Rika, het oudste meisje, had er op medelijdenden toon bijgevoegd: dat eenige jongens en meisjes die met hunne nerinkjes uit de stad terugkeer-

den, door de ruiten hadden staan kijken om iets van de schoolpret te zien. Deze arme kinderen waren Maartje den geheelen dag bijgebleven. Zij kon ze niet vergeten. Zij zag ze in hare verbeelding, schamel gekleed in de kou staan, kijkende naar de pret van *andere* kinderen. Toen zij nu 's avonds tegenover haar man gezeten was sprak zij: »Huib ik heb een inval.» »Laat hooren», antwoordde hij, zijn boek wegschuivende. Zij ging voort: »Toen onze kinderen vertelden, dat kinderen, die met hunne nerinkjes hadden moeten rondloopen aan het schoolraam hadden staan kijken, ging er veel in mij om. Ach, wat zijn zulke kinderen ongelukkig! Zoo jong als ze zijn moeten zij reeds geld verdienen — en daar zij niet schoolgaan, blijven zij dom. Hunne ouders leven als heidenen voort, zij weten van een kerk niet af, natuurlijk moeten de kinderen denzelfden weg gaan.» »Zoo is het», antwoordde Huibert, »maar er schijnt aan dat volkje op de heide niets te doen te zijn. Als zij 's winters hunne bedeeeling ontvangen, hooren ze tegelijk een ernstig woord, maar luisteren niet. 't Is alsof hunne zinnen verstompt zijn, 't is ongelukkig met hen gesteld.» »Ja», hernam zijne vrouw, »wel zijn deze menschen te beklagen, maar in groote steden is het nog erger, zooals wij pas in ons nieuwsblaadje gelezen hebben. Denk maar eens aan dat verhaal uit de achterbuurten van Londen — maar we hebben in dit oogenblik alleen aan de ongelukkigen in onze nabijheid te denken, aan de kinderen, die met het Kerstfeest geen zier pret hebben. Daarover doordenkende viel mij in, om, als wij het volgend jaar weer een kerstboom in huis hebben, deze arme kinderen in de pret te doen deelen. Hoe denk je daarover man?» »Wel vrouw dat heb je aardig bedacht!» riep hij uit. »Dus vindt je mijn inval goed?» vraagt zij met een blij gezicht. »Kostlijk», antwoordde haar man, een flinke haal aan zijn pijpje doende. »Luis-

ter dan verder" hernam zij. »Onze kinderen moeten er zelf véél voor doen, maar wij helpen ze voort, en — wij moeten er gauw mee beginnen, want het zal heel wat beschik geven." »En geld kosten ook", zei hij lachende. »Daar heb je gelijk in, maar we hebben er een jaar lang tijd voor, en er moet voor gespaard worden, zij krijgen van grootmoeder wel eens een stuiver voor een boodschap en tante Marijke stopt hen ook wel eens iets in de hand — als zij nu daar telkens iets van afzonderen en *wij* doen er wat bij, dan zullen wij er wel komen. Vele kleintjes maken een groote." Huibert vond alles goed. »Als ik Dinsdag naar de stad ga," zeide hij, »dan zal ik vast een busje koopen om de centen te bewaren." Man en vrouw vervolgden hun gesprek en kregen meer en meer ijver voor de zaak. Nog denzelfden avond kocht Huibert eenige vellen goud en zilverpapier, opdat de kinderen in de Kerstdagen reeds met het werk zouden kunnen aanvangen.

Eerste Kerstdag is daar. Huibert is met vier kinderen, onder eene hevige sneeuwbuï uit de kerk teruggekeerd. Maartje is met de vijfjarige Sientje tehuis gebleven, maar hoopt met haar geheele gezin 's avonds naar het Bedehuis op te gaan, om den Engelenzang te hooren verkondigen. Dra zitten allen aan de koffijtafel en de altijd grage magen der kinderen doen hen het ongunstige weêr vergeten. Maar toen Piet, de oudste jongen, zijn laatste hapje brood in den mond had gestoken, zag hij het raam uit en zeide pruilende »Een vervelende dag, ik had op schaatsenrijden gehoopt, maar 't kan niet." De andere kinderen stemden met hem in dat het een vervelende dag zoude zijn. »Mogen wij niet eens naar grootmoeder gaan?" vroeg Kees. »Zoolang de sneeuwbuï aanhoudt niet," antwoordde zijne moeder." Maar stel je gerust, je zult je in huis niet vervelen,

vader en ik hebben een aardig plan gemaakt. Zij ging voort het hem mee te deelen, en toen vader op hetzelfde oogenblik met het goud- en zilverpapier voor den dag kwam, om sterren voor den kerstboom te maken, toen juichten allen van blijdschap. Weldra waren allen ijverig bezig. Elke ster die gereed was werd met een blij gezicht in een mand geworpen. Terwijl de één knipte, de andere het papier vouwde, werd er druk gepraat. Reeds bedacht men *welke* kinderen er door genieten zouden; en Maartje reikte haar man eene lei toe om de namen op te schrijven. Er stonden reeds eenige op de lei, toen Kees de kinderen van den schaapherder noemde. »Ja, de *schaapherder*» zei moeder »die mag wel boven aan staan, want aan arme schaapherders werd de geboorte van onzen Heiland het eerst verkondigd.» »Ik weet óók wat?» riep nu het kleine Sientje met flikkerende oogjes uit. »Spreek op!» zei haar vader haar met welgevallen aanzien. »De engeltjes die uit den hemel neerdaalden» antwoordde het kind dat het fijne van de zaak niet begreep. De andere kinderen barstten in lachen uit, maar moeder bracht hen tot bedaren door te zeggen: »Sientje toont dat zij het kerstverhaal weet — ja, engelen daalden neder en zongen: »Eere zij God,» en zij verblijden zich als menschen elkander liefhebben.» »Kom kinderen,» viel vader in »wie moet ik meer opschrijven? »De orgelman die zulke mooie deuntjes speelt,» zeide Sientje. Nu werd zij door allen toegejuicht terwijl de vader de kinderen van den orgelman op de lei zette. En nu kreeg vader het druk, want de een volgde schielijk op den ander, menschen wier namen hen onbekend waren, en die nu werden aangeduid door een of ander kenteeken, zooals: »de man met het houten been» — »de vrouw, die met een oliekoekenkraampje zit als het kermis is» — »de bezemmaker», enz. enz. — »Wij hebben er al te veel» meende vader, „hoe méér hoe beter vond moeder, we

kunnen altijd zien hoever wij komen" zeide zij. Rika, het oudste meisje, kwam met een bezwaar voor den dag; zij geloofde dat de kinderen van de Heide, te verlegen zouden zijn om met hunne armoedige plunje in huis te verschijnen. Hare moeder stelde haar echter gerust met de belofte dat zij bij tijds eenige kieltjes en jurkjes zouden ontvangen, om hunne armoedige plunje te dekken.

Nu werd er bedacht wat elkeen voor den kerstboom zoude gereed maken. Piet, Kees en Jan zouden sleetjes en ander speelgoed timmeren, Sientje kousebanden breien, Rika wullen sokken en naaiwerk verrichten. — 't Kan me niks niemendal schelen dat het sneeuwt," zei Jan, »we hebben in huis ook plezier." Maar toen de sneeuw bui ophield wenschte hunne moeder toch dat hare drie oudsten eens naar grootmoeder zouden gaan. Aan grootmoeder het nieuws mee te deelen, dit lachte hun toe en dra vlogen zij de deur uit. Zij keerden spoediger dan gewoonlijk van zulk een bezoek terug, en brachten de blijde tijding mee dat grootmoeder het plan zóo goed vond dat ze dadelijk een dubbeltje voor het busje had geschonken, en tante Marijke had er een stuiver bijgevoegd.

De vacantiedagen vlogen spoedig om en toen zij voorbij waren zagen de kinderen elken dag met verlangen het oogenblik tegemoet waarin moeder de lamp zoude ontsteken, en zij met het voortzetten of afmaken van een werkje konden voortgaan.

Maartje had hare kinderen bevolen aan niemand op het dorp hun plan mee te deelen. Zij zelve kon er echter niet van zwijgen, althans niet tegenover hare vroegere meesteres, de vrouw van den Predikant. Mevrouw N. was met het plan zeer ingenomen, en zond haar nog denzelfden dag een stuk ongebleekt katoen voor kinderhemden en andere kleedingstukken. Maartje bezat eene naaimachine, waarmee zij handig wist om te gaan,

met de hulp van Rika werd er heel wat gereed gemaakt en in de kast die op de deel stond geborgen. Als haar man van zijn werk teruggekeerd wel eens een nieuwsgierige blik in de kast had geworpen, dan was zijne verbazing over het aangroeien van den voorraad groot, en liet hij niet na den ijver van vrouw en kinderen te prijzen.

De winter bracht zijne eigenaardige bezwaren mee. Er heerschten mazelen op het dorp, en deze verschenen ook in de woning van Huibert en Maartje. 't Was echter een goed soort, de kinderen waren spoedig hersteld, maar de dokter gebood, hen in huis te houden.

Nu, dit kostte hunne moeder geene moeite, zij hadden in huis zulke aangename bezigheden. Jan zeide zelfs dat hij de mazelen eene gezellige ziekte vond.

De zomerzon vervrolijkte velden en akkers, en deze „achterhoek" van ons land vertoonde zich weder in hare schilderachtige bekoorlijkheid. Zelfs de eenzame heide zag er vriendelijk uit. De blauwe lucht was met witte wolkjes bezaaid. Hier en daar steeg de rook gezellig uit de schoorsteenen der hutten, waarvan soms een stroodak alleen boven den met heuvelen bedekten grond te voorschijn kwam. In de verte bewaakte een herder zijne grazende kudde.

Zóó zag de heide er uit, toen de kinderen die op zekeren middag langs gingen. Hunne moeder had hen voor een boodschap naar de stad gezonden. Op hun terugtocht zagen zij een heer aan den weg zitten, met een schetsboek op de knieën. Een schilder op het dorp te zien was hen niet vreemd; toch keken zij hunne oogen uit en toen Fannie de hond, nieuwsgierig naar den schilder toeijlde, riepen zij hem terug en geboden hem bij hen te blijven. Maar toch waren zij zelf ook nieuwsgierig en bleven op eenigen afstand staan kijken. Eindelijk waagde Jan het eenige stappen nader te treden,

doch de schilder verzocht vriendelijk dat allen zóó zouden blijven staan. »Hij wil ons nateekenen,” zei Piet »stil staan jongens!” Zij gehoorzaamden tot de schilder hun toeriep: dat zij eens mochten komen kijken. Dit vonden zij heerlijk en dra stonden zij om den schilder heen en staarden in zijn schetsboek. »Wij lijkenen niet erg,” zei de vrijmoedige Jan. De schilder lachte. »Wonen jelui op het dorp?” vroeg hij. Er volgden nog meer vragen, want de schilder wilde wel eens praten en de kinderen wilden dit ook, dus raakten hunne tongriemen los. 't Spreekt van zelf, dat zij over hunnen kerstboom niet zwijgen konden. Nu, een vreemde mocht het wel weten, maar toch deelden zij het hem, onder belofte van geheimhouding, mede. Zij vertelden er *alles* van en de schilder zeide, dat hij het plan alleraardigst vond. Daarna stond hij op, pakte zijn veldstoeltje en andere dingen bijeen, tastte in zijn zak en reikte den oudsten een gulden toe, zeggende: »Om wat voor den kerstboom te koopen.” »O mijnheer, hoe blij zal moeder zijn!” riep Jan uit »ik geloof, dat het busje haast heelemaal leeg is.” »Zijn er ook oudheden op het dorp?” vroeg hij. »Nou mijnheer, dan moet je bij grootmoeder komen,” antwoordde Piet, »grootmoeder heeft een oude kast, daar een schilder eens veel geld voor geboden heeft, maar grootmoeder wil hem niet verkoopen, hij moet in de familie blijven, zegt ze.” »Waar woont je grootmoeder?” »Dáár dien hoek om,” zei Kees, »er hangt een duivenkooi boven de deur — mogen wij u er heen brengen?” »Dankje”, antwoordde de schilder »ik zal het wel vinden” en na allen toegeknikt te hebben, stapte hij dadelijk naar de aangeduide woning heen.

Grootmoeder woonde, sinds zij haren man verloor, met hare oudste gehuwde dochter samen. Zij was een ouderwetsch vrouwtje, zooals er nog maar weinige op het dorp te vinden waren. De goede vrouw bezat een tevreden aard.

Wel gevoelde zij zich meer en meer als eene vreemde op het dorp, door al de veranderingen die gekomen waren — zelfs werd er eene andere taal gesproken dan vroeger, doch zich zelve liefst bij het oude houdende, zag zij toch de goede zijde van vele veranderingen in. Inzonderheid gevoelde zij zich dankbaar voor het voorrecht dat hare kinderen en kleinkinderen beter schoolonderwijs ontvingen dan zij genoten had, en zij dankte daar elken dag God voor, geloovende dat er geen muschje zonder den wil van den Hemelschen Vader op aarde valt.

De schilder is hare woning genaderd. De deur staat open, hij kijkt naar binnen. In het kleine vertrek zit een oud vrouwtje aan een klaptafel te breien. Zij heeft een helderwit ongestrookt kapje op het hoofd. Eene roode halsdoek kwam uit haar zwart bombazijnen, laag uitgesneden jak te voorschijn, haar gezicht had eene vergenoegde uitdrukking. »Mag ik binnenkomen?» vroeg hij. »Zeker herschap» riep zij hem vriendelijk toe. »Goede morgen buurvrouw,» zei de schilder, haar naderende. »Harrejennig, een schildermins!» riep zij verast uit. »Kom je min huuske reis verherlijken, herschap?» »Mag ik?» vroeg hij. »Wel zeker herschap, 't is allewel nie voor de eerste maal da suk herschap min huuske binnenkeumt. Niks niemendal oprumen, hé? al 's krek zoe loaten,» vervolgde zij, terwijl zij hare kennis logenstrafte, door op 't zelfde oogenblik hare tafel te willen ledigen. »Alsjeblief, laat alles zoo staan» verzocht hij. »Zie zoo», zeide hij, toen hij weldra aan den ingang der woning op zijn stoeltje gezeten was, »nu zal het gaan moeder, zoodra je weer rustig aan je kousen bent.» Marijke, hare dochter, kwam nu uit een zijdeur te voorschijn. Zij knikte den bezoeker vriendelijk toe, zeggende: 't Is niet voor 't eerst dat moeder nageteekend wordt. Ga je gang maar mijnheer, ik zal je niet storen, ik heb wel wat anders te doen, voor

mijn man thuis komt." Een oogenblik later stak ze haar hoofd om het hoekje van de deur vragende, of mijnheer ook van een kommetje koffie gediend wilde zijn. »Graag», antwoordde hij op een toon die de goede vrouw uitlokte hem een tweede kopje aan te bieden.

Zijne schets ging voorspoedig voort onder 't gezellig gesnap der oude vrouw. Toen hij hare eikenhouten kast prees, en zeide dat zij die goed onderhouden had, raakte zij in vuur, zeggende dat het haar plezier deed dit te hooren, want zij had de kunst van werken van hare moeder geleerd en deze zag altijd toe, dat zij niet te veel was gebruikte; stevig wrijven met een linnen doek, dit was het beste, en aan stevig linnen ontbrak het haar niet, daar hare moeder het zelf weefde. Nog zag zij hare moeder aan het spinnewiel zitten — — en zoo snapte zij in haar eigen tongval voort, totdat de schilder haar verzocht eens te komen kijken. »Heere mien tijd, stoa ik d'r al op?» vroeg zij. »Ja, zoo bin ik!» riep zij uit, door hare bril in het studieboek starende, en zij riep hare dochter toe ook eens te komen zien. Marijke vond het veel mooier dan het photographie-portretje, dat boven de latafel hing, »er was meer leven in de oogen», zeide zij. »En nu ga ik heen», zei de schilder opstaande, en zija boel bijeenpakkende, »en dank jelui wel voor de vriendelijke ontvangst." Daarna tastte hij in de zak en legde met de woorden »voor den kerstboom van uw kleinkinderen», twee gulden bij grootmoeder op de tafel neer. »Wel mijnheer, weet je óók al van dien kerstboom af?» vroeg Marijke. »Een schilder weet alles» antwoordde hij lachende, en na beide vrouwen nog eens vriendelijk toegeknikt te hebben, verdween hij.

Moeder en dochter konden niet eindigen met over den vriendelijken en milden schilder te praten en zoodra Marijke er tijd voor vinden kon, spoedde zij zich naar hare zuster om deze het blijde nieuws mede te

deelen en haar het ontvangen portret van moeder te laten zien.

Toen de herfst gekomen was en de dagen korter werden — begonnen de kinderen verlangend uit te zien naar den tijd waarin hunne voortbrengselen dienst zouden doen. En weldra rees bij hunne moeder de vraag: op welke wijze zij de kinderen van de heide in haar huis zoude brengen. Zij wist ze niet te bereiken, de heide was zoo uitgestrekt, en niet elke hutbewoner bezat jonge kinderen. Eindelijk viel haar in, den orgelman te raadplegen; zij hield wel eens meer een praatje met hem en wist dat hij hulpvaardig en schrander was. Op zekeren morgen toen hij met zijn orgel op den rug langs den weg ging, wenkte zij hem op het erf te komen. Zij deelde hem haar plan voor Tweede Kerstdag mede, en noodigde tegelijk zijne kinderen uit er deel aan te nemen. Hij nam de noodiging gulgauw en blijde aan, en vraagde of hij haar soms in een of ander van dienst kon zijn. Nu verzoekt zij hem de zaak als de *zijne* te beschouwen en de boodschap aan de ouders over te brengen. Hij zou het heel graag doen, luidde zijn antwoord. »Maar juffrouw» zoo vervolgde hij, »weet u wel dat er kinderen onder zijn die niet meer dan vodden aan hebben? en zelfs de armste mensch is niet zóó of hij heeft nog wel eens schaamte in zijn lijf.» »Zeker wéét ik dit goede vrind,» antwoordde zij, »en daarom heb ik eenige bovenkleeren genaaid om de vodden onder te verbergen.» »Dan is het best,» zeide hij, en vraagde verder of het niet goed zoude zijn dat hij als hij met zijn orgel naar huis terugkeerde die kleeren kwam afhalen. »Als je blijft» riep zij blijde uit »nou heb ik geen enkel bezwaar meer.» Een paar dagen later kwam hij haar meedeelen dat de zaak in orde was. Wel had hij heel wat uit te leggen gehad, eer de menschen de zaak begrepen, ook hadden

sommigen botweg geantwoord: »dankje voor die gekheid, onze kinderen hebben er geen kleeren voor,» maar toen hij de kieltjes en de jurkjes voor den dag had gehaald, toen hadden allen toegeslagen.

Zelfs was een Israeliet, Abram de oudroest- en lorrenkoopman, die er van gehoord had, hem den volgenden dag komen vragen, of hij voor *zijne kinderen* een goed woord wilde doen, hij zou ze zoo graag een pretje in het huis van fatsoenlijke menschen gunnen. Behoefte het gezegd te worden dat Maartje den koopman een gunstig antwoord schonk.

Het met reikhalzend verlangen tegengezien Kerstfeest was eindelijk aangebroken, en werd door helder vriezend weder begunstigd. Ook Tweede Kerstdag scheen de heldere winterzon. Huibert en Maartje hadden 's morgens in het Bedehuis aandachtig geluisterd naar 't bezoek der herders, maar hunne kinderen waren wel eens afgetrokken geweest door de gedachte aan wat er dien dag in huis gebeuren zou. Doch toen de Predikant op duidelijke wijze liet uitkomen, dat het Kerstfeest krachtig tot liefdebetoon opwekte, want dat evenzeer den armste en geringsten mensch de blijmare van Jezus geboorte gold als den rijke, ja, dat die aan *armen* het eerst werd verkondigd — toen hadden de oudste kinderen elkander aangezien en toegeknikt, want zij waren het volkomen met Domine ééns.

Er was nog veel te beschikken, dus werd het middagmaal haastig genuttigd. Daarna gingen allen naar de deel. Reeds had Vader in den vroegen morgen een en ander gereed gemaakt. De takkebossen, die op de vuurplaat lagen, werden nu ontstoken, de vlammen schonken een helder licht, een groote ketel met anijsmelk hing er boven. En toen de Vader de kaarsjes van den grooten mastboom (thans een heele groote) ontstoken had en de

gouden en zilveren sterren de kinderen in de oogen schitterden, ging er een blij gejuich op. Weinige oogenblikken later waren (behalve de kerstboom) tafel, stoelen en bankjes met geschenken beladen.

't Sloeg vier uur. Tegen dien tijd zouden de gasten komen. 't Scheen dat zij afspraak met elkander gemaakt hadden, want allen stroomden klokslag vier tegelijk het huis in. 't Was merkbaar dat hunne moeders zich beijverd hadden om hen, zoo knap mogelijk, voor den dag te brengen. Zij werden door Huibert en Maartje hartelijk ontvangen, maar de kinderen hadden alleen oogen voor den kerstboom, zij stonden die verbluft te bekijken.

Huibert had zijne kinderen gezegd, dat zij met een kerstlied zouden aanvangen, al konden de anderen dat niet meezingen, zij konden toch luisteren, en ja, dit deden zij met ontbloote hoofden. Toen het lied »Eere zij God in den hoogel!» geëindigd was, zei Huibert: »Kom kinderen, herhaal nu allen »Eere zij God!» en het geheele gezelschap viel in: »Eere zij God, eere zij God!»

Daarna ging Rika met de warme melk rond en deelde het krentebrood uit. Maartjes hart kromp ineen als zij de magere gezichtjes gadesloeg en de gretigheid opmerkte, waarmee in het brood werd gehapt, en zij kon niet nalaten ook haar eigen gebakken brood op te snijden.

Vader en moeder hadden schik in de wijze, waarop hunne kinderen met de jonge gasten omgingen. Piet en Kees wisten een paar woeste jongens in bedwang te houden en Rika wees, door in een en ander voor te gaan, de spellen aan die aan de beurt waren. Jan deed, door zijne kluchtige invallen, menigmaal een luid gelach opgaan. Alleen de kleine Sientje was niet op haar gemak onder het wilde troepje, totdat zij door de kinderen van den orgelman in bescherming werd genomen. Het drietal was niet meer te scheiden.

Toch gebeurde er iets, dat de vreugde eenige oogen-

blikken stoorde: Een kleine jongen had geniepig een stuk krentekoek weggenomen en in zijn zak gestoken. Huibert had het gezien doch niets gezegd, maar hield den jongen in het oog, en toen hij hem een oogenblik later de hand zag uitsteken naar een tol, schoot hij toe en trok hem terug zeggende: »gij moogt niet stelen!” Een andere jongen had dit gezien en riep uit: »Klaas, dat is gemeen van je!” Klaas begon luide te huilen. Eenige kinderen schoten toe, »een dief! een dief!” werd er geroepen. Huibert gebood de kinderen uiteen te gaan. Eene stilte volgde. Maartje, die begreep dat deze stoornis alleen door *afleiding* hersteld kon worden, fluisterde haar man iets in 't oor. Hij knikte toestemmend en liet er tegelijk op volgen: »Kinderen, gij kunt het volkslied zingen, komt zingen wij het dan allen,” en hief aan: »Wien Neerlands bloed in d' adren vlocit!” klonk het vroolijk uit luide keelen.

Telkens wisselden de anijsmelk en het brood de spelletjes af. Alles ging beter en lustiger voort dan Huibert en Maartje hadden verwacht.

De tijd tot scheiden naderde. Nog moest het voor-naamste (het uitdeelen van de geschenken) plaats hebben. Welk een blijdschap onder de kinderen, toen elk een kleedingstuk en een stuk speelgoed ontving. Neen, er was niet te weinig, zelfs bleven er dingen over. Ook deze mochten de kinderen meenemen. Onder heldere maneschijn keerde het groepje vrolijk huiswaarts.

't Was stil geworden in huis. Ouders en kinderen zaten aan tafel en bespraken den goeden afloop van het feest. Sientje lag reeds te bed moe van al 't plezier. Er was veel te praten en de oudsten waren den diefachtigen jongen nog niet vergeten. Piet zeide dat Klaas er al te gemakkelijk was afgekomen, en Jan liet er op volgen: »Nou, als *wij* zoo iets gedaan hadden, dan zouden wij ongemakkelijk gestraft worden.” »Ja net,” antwoordde zijn vader, »dit

zoudt ge — maar vergeet niet, dat zulk een daad voor kinderen die *beter weten* veel grooter zonde is dan voor *deze* kinderen, en daarbij, op een kerstfeest vooral behoort men vergevensgezind te zijn." Maartje zeide, dat het gedrag der kinderen haar over het geheel was meegevallen. De mededeelzaamheid en hulpvaardigheid van sommigen had haar getroffen, maar zij wist, dat onder een ruwen aard dikwijls een goed hart verborgen is, en geloofde, dat Hij, die in 't verborgen ziet, dezulken veel vergeven zoude.

Maartje had een *waar* woord gesproken. Ja, onder ruwe vormen is dikwijls een goed hart verborgen, en zij, die door opvoeding en onderwijs *beter weten*, hebben het in hunne macht het goede in de harten van minder bevoorrechte medemenschen op te wekken en aan te kweken. Huibert en Maartje deden het zonder het zelf te vermoeden, gedrongen door de liefde van Hem die op aarde verscheen om zondaren zalig te maken.

't Verblijdde Maartje, op te merken, dat de heidebewoners vriendelijker waren geworden. Liepen zij vroeger schuw of met onverschillig gezicht hare woning voorbij, thans keken zij hunne oogen uit als zij die langs gingen, en zagen zij Maartje aan het raam zitten of op het erf bezig, dan knikten zij haar gemeenzaam toe. Hunne kinderen insgelijks. Het trof haar, dat de kleeren, die uit haar huis waren gekomen, telkens gewasschen en versteld werden, en zij wenschte wel, dat zij er meer had kunnen uitdeelen. De vrouw van den orgelman trad met hare kinderen hare woning in, om dank te zeggen voor het plezier hare kinderen aangedaan, en Abram de oudroestkoopman, zei eens tot Huibert toen hij hem op den weg ontmoette, dat hij altijd bereid was een boodschap mee te brengen als hij naar de stad ging.

Een en ander was meer dan Maartje verwacht had. O, hoezeer wenschte zij elk Kerstfeest zóó te kunnen

besluiten. Maar 't kostte méér geld dan zij berekend had, en zonder den milden schilder zou zij er niet gekomen zijn. Haar wensch zou echter vervuld worden. Op welke wijze? Dit ga ik ten slotte mijne lezers nog mededeelen.

Op eene bijeenkomst der dames van de armvereeniging werd de daad van Huibert Bos en zijne vrouw druk besproken. De dames waren er zeer mee ingenomen, allen wenschten, dat zij die jaarlijks herhalen zoude, en besloten, Maartje hiertoe op te wekken.

Met zulke bedoeling trad Mevrouw N., de Presidente der Vereeniging, op zekeren morgen Maartjes woning in. »Zie», zoo sprak zij toen zij hare boodschap had overgebracht en Maartje geantwoord had dat zij zelve het ook wel wenschte, »zie, gij doet wat wij zeer noodig vinden en met den besten wil niet *kunnen* doen. Uw ruime deel is volkomen geschikt om deze kinderen te ontvangen, dus bewijst ge er ook *ons* eene weldaad mee. Maar,» zoo eindigde zij, »'t spreekt van zelf, dat ge zulk een feestavond zonder *hulp* niet herhalen kunt, dus zullen wij u steunen door voor de kleedingstukken zorg te dragen; gij hebt ze slechts op te geven.» Maartje nam dit voorstel dankbaar aan. Behoeft het gezegd te worden, dat hare kinderen over deze tijding hartelijk verblijd waren? Rika had reeds geklaagd dat er na Kerstmis een nare leegte in huis gekomen was. Een dergelijk feest werd weldra op touw gezet, en de tweede kerstboom belooft voor de heidebewoners nog méér vruchten te zullen afwerpen dan de eerste.

---

1 Ex. 15 Ct. 25 Ex. f 3.—, 50 Ex. f 4.50